

Joves pagesos; un món per endavant.

Ignasi Aldomà

Intervenció a la jornada de Joves de la Unió de Pagesos, 22 de novembre de 2004.

Potser no dona massa bo sentir-ho, però cal repetir-ho; la sort dels joves pagesos depèn en primer lloc dels propis pares, o del pare. A diferència de moltes altres activitats, el jove es fa pagès de la mà del pare i serà el pare qui orientarà o imposarà (a triar) els seus passos durant molt temps. No és una relació fàcil i d'ella depèn en bona part la continuïtat del jove i l'èxit futur de la seva empresa pagesa.

El jove pagès comença habitualment com un treballador més de l'explotació paterna i aquesta és una iniciació natural i fins i tot recomanable a l'ofici. El jove ha d'aprendre a aplanar el llom, com diuen alguns, i és bo tingui una perspectiva que en els temps que corren li pot ser molt útil, la del "treballador del camp". El jove pagès se les haurà cada cop més amb mà d'obra assalariada, mentre ell mateix no deixarà de ser un "treballador" que ha de resoldre amb les seves pròpies mans les necessitats del moment.

-¿I si soc treballador perquè no he de cobrar un sou?, es planteja el jove, de vegades abans de treballar i tot. En bona lògica, cal cobrar un sou o alguna cosa que si assembla; ara bé, en funció de la feina que es realitzi, i sempre tenint en compte una altra cosa més complicada de sospesar, el fet que pares i fills mengin del mateix plat.

Ni el conflicte, ni l'aprenentatge del jove no s'acaben amb la feina de treballador a sou, ni de bon tros. El repte principal més aviat és una altre; l'assumpció de responsabilitats; el ser capaç o "capataç". El jove hauria de poder immersir-se en el món de les decisions tècniques i econòmiques de l'empresa agrària i per això és important que els pares ensenyin i obrin pas; sense perdre de vista que també fa falta una formació que s'ha d'anar a buscar en organismes especialitzats (encara hi ha massa joves poc preparats).

Al mateix temps el jove pagès haurà d'afrontar encara un repte més seriós i global; ser "empresari". El jove no parteix de res i potser es podria emparar per molt anys sota les ales de la protecció paterna; però difícilment tindrà continuïtat si no dibuixa i conforma la pròpia empresa.

No es pot preveure quins productes, ni quines tecnologies dominaran els sectors agrari d'aquí 20 anys, ni com aniran els mercats d'aquí un parell d'anys; però seria bo que els joves pagesos planifiquessin i pensessin com ha de ser la seva explotació per a poder-ne viure uns quants anys. En aquest sentit, la independització del jove, la creació d'una família pròpia o la construcció de la casa, que representen sovint moments de crisi, haurien de servir per elaborar i avançar el propi projecte agrari.

Tot plegat pot semblar un exercici molt individual, masculí i tancat dins d'esquemes familiars, potser massa tradicional i poc engrescador pels joves. No té perquè; el projecte de pagès pot i hauria de ser també un projecte compartit, d'home i dona, o un projecte en el qual les dones tenen un paper important. I pot i hauria de ser un projecte col·lectiu, de solidaritats entre pagesos amb reptes comuns tècnics i comercials, amb un lloc pels qui no són fills de pagesos. I també hauria de ser un projecte de territori, un territori que s'estima en el seus valors ambientals, econòmics i socials i en el qual els pagesos juguen un paper

primordial d'artistes del conreu". Al cap i a la fi, en un context d'abandonament d'explotacions i amb un futur que, certament, no és de flors i violes, els joves pagesos tenen el dret de somiar i necessiten treure pit, un pit que no pot ser el dels seus pares.